

PARAULES DES DE SOLSONA

"A L'ATZAR AGRAEIXO TRES DONES:
HAVER NASCUT DONA, DE CLASSE BAIXA,
NACIÓ OPRIMIDA, I EL TÈRBOL ATZUR
DE SER TRES VOLTES REBEL."

MARIA MERCÈ MARÇAL

Llibres públicats En femení I En femení II En femení III Records de mestres Biografies Simoneta Teatre Alguns premis

La vescomtessa

dijous, 26 de juliol de 2018

Conxita Montaner i Espar

Va néixer a Solsona l'abril de 1936, abans de començar la guerra. A casa seva tenien llogada la farinera de cal Moles, a Solsona.

El senyor Moles era un barceloní de bona família que estiujejava a Solsona. Va arribar a ser alcalde d'aquesta ciutat per l'enfrontament que es va produir entre ell i la família Reig a causa de negoci de la llum. El senyor Moles volia municipalitzar la llum. El senyor Reig en tenia el monopoli com a negoci privat. Hi va haver molts enfrontaments i els partidaris del senyor Moles, que també va posar una farinera com tenia el senyor Reig, van acabar perdent i ell se'n va anar de Solsona. Això sí, el setembre de 1917, per la Festa Major de Solsona, el senyor Moles va inaugurar l'arribada de la llum elèctrica a Solsona i el consistori, per celebrar-ho, va obsequiar tots els solsonins amb un plàtan. Era la primera vegada que els solsonins tastaven aquella fruita que, llavors, encara resultava exòtica. El pare de la Conxita, que era del Pla de Godall, probablement va baixar caminant des de Brichs fins a Solsona per assistir a la festa amb els seus germans i el seu pare. Com que era de l'any vuit, el 1917 tenia nou anys.

Per la guerra, el pare va estar amagat durant un temps i després va passar al front nacional. Quan va ser al front, la mare, que era del Pla de Sant Tirs, se'n van anar amb les dues filles i l'àvia materna cap a la Seu d'Urgell. Allí van poder passar la guerra sense problemes. Però a Solsona van cremar la farinera. I quan el pare va tornar, va llogar la farinera de Montferrer, on tota la família va viure durant sis anys. Al Pla de Sant Tirs va ser on la Conxita va començar a anar a l'escola a aprendre de llegir i escriure, amb el mestre Vil·la —l'avi de la Silvia Cardona, que ara també treballa com a mestra a l'escola Setelsis de Solsona.

Quan la família va tornar cap a Solsona, la Conxita va començar a estudiar el batxillerat elemental a les Monges de la Companyia de Maria. A ella, li agradava estudiar i les monges van dir als de casa que la seva filla servia per fer-ho. Fins a quart de batxillerat es va examinar per lliure a Tarragona i

Etiquetes

- Alguns premis (6)
- En femení (37)
- En femení II (28)
- en femení III (18)
- La vescomtessa dissortada (36)
- Llibres de biografies femenines (1)
- Llibres publicats (14)
- Records de mestres (22)
- Senyores solsonines (18)
- Simoneta (411)
- Teatre (2)
- Textos publicats (5)
- Una assassina massa jove (5)

Mad Griff

Em sento solsonina d'adopció i vull fer aquest blog per compartir amb la meua família, els meus amic@s, (potser també eneamigues?),

company@s i, a ser possible, antic@s ex-alumne@s, la meua nova vida, la de la Mad Griff.

Visualitza el meu perfil complet

Arxiu del blog

- ▶ 2023 (44)
- ▶ 2022 (53)
- ▶ 2021 (46)
- ▶ 2020 (75)
- ▶ 2019 (75)
- ▼ 2018 (67)
 - ▶ de desembre (4)
 - ▶ de novembre (5)
 - ▶ d'octubre (9)

sempre se'n va sortir bé.

Quan va ser l'hora de començar el batxillerat superior, el seu pare no ho tenia clar del tot perquè un amic li deia que les noies només havien d'aprendre a cosir i portar la casa. Llavors, va ser la Conxita qui es va entossudir a seguir estudiant. Per sort, el mestre Vilella va tornar a aparèixer i li va aconsellar al pare que, si la filla en tenia ganes, la deixés estudiar. I ella, el va acabar convencent.

El pare li va suggerir que fes la tenidoria de llibres i el càlcul mercantil per poder ajudar-lo en els comptes de la fàbrica.

I la Conxita va fer el que el seu pare volia i, a més a més, el Magisteri. En aquelles èpoques no calia fer el batxillerat superior per tenir el títol de mestra. Els estudis de Magisteri els va fer per lliure a les monges. Elles l'ajudaven fins on podien, però va haver d'estudiar molt i posar-hi molts colzes. Fer-ho sola no era tan fàcil. Els exàmens eren difícils i ella competia amb gent que havia estudiat amb moltes ajudes. Amb tot, com que a ella li agradava, i ho feia de gust, mai no va haver de repetir cap curs.

En acabar els estudis, es va posar a treballar a la fàbrica del pare com a secretària, fent quadrar els números. I va tornar a aparèixer el mestre Vilella i va informar la família que era un any molt bo per fer oposicions de Magisteri, perquè hi havia moltes places a concurs. La Conxita va voler presentar-s'hi. Llavors, amb la seva cosina Teresina, que també va voler estudiar, se'n van anar cap a Lleida a una acadèmia. Allí els ajudaven a repassar les matèries més bàsiques, però també van haver d'estudiar molt.

Va resultar que a la mateixa acadèmia de Lleida hi havia una altra noia solsonina, que, en veure-les estudiar tant, se'n mig reia i els feia burla. Ella no feia colzes perquè estava convençuda que les influències de la seva família arribarien més enllà dels seus coneixements acadèmics. Però no va ser així. Tant la Conxita com la seva cosina van aprovar, i ella va suspendre. A Lleida, va viure al pis d'un senyora vídua que la deixava estudiar fins i tot al vespre —en aquells temps no totes les cases ho permetien perquè es «cremava» molta llum. També li feia el menjar i la roba.

La Conxita va treure les oposicions i va escollir la plaça de Clariana. La hi van donar com a fixa. Ella pujava i baixava cada dia amb el cotxe de línia. Quasi li costava tant el preu dels bitllets com el que guanyava fent de mestra, però com que vivia a casa amb els pares, ho va anar fent perquè li agradava molt. A Clariana, hi va estar molt bé i la gent del poble se li van portar de meravella. Allí va haver de fer jornada intensiva perquè hi anava canalleta des de molt lluny; fins i tot, dos nens des de Cardona. Ella arplegava a la seva escola tot el municipi. La classe era mixta i amb matrícula reduïda. Com a màxim va tenir deu criatures. La llenya, la portaven els pares. De material, n'hi havia poquet. Per això utilitzava el seu. Com un atlas —el típic Salinas de color marró—, que encara l'hi tenen i no li han tocat. Quan van tancar l'escola li van dir que ja li donarien, però encara l'espera. Li faria molta il·lusió conservar aquest atlas, perquè hi havia estudiat molt i perquè el tenia subratllat a la seva manera. I també perquè sempre li ha agradat molt la geografia.

La canalla de Clariana eren de bon fer; eren de pagès, d'una economia mitjana, però educats i respectuosos. Anaven a escola a aprendre perquè ho necessitaven i ho volien aprofitar. Amb tot, només estudiaven per saber fer allò que podien necessitar. La majoria només van fer primària. I no podien estudiar més perquè, a casa, ja hi tenien molta feina a fer.

A Clariana s'hi va estar tretze anys, fins que van tancar l'escola. La culpa va ser del rector, que era qui els deixava la rectoria per fer les classes. Ell necessitava diners i va considerar que li resultaria més rendible llogar-la. Per aconseguir-ho va anar a veure l'inspector i li va dir que la Conxita l'enredava amb la matrícula. Això no era veritat, però la realitat era que hi havia menys nens matriculats. Quan l'inspector es va adonar del parany, va demanar disculpes a la Conxita i li va reconèixer que s'havia equivocat. Per aquest motiu va tenir molta cura d'ajudar-la, perquè si la deixava a disposició de la Delegació, la podien enviar fins a la Vall d'Aran.

Llavors la Conxita ja s'havia casat amb el Josep M. Sarri Puigpinós —un xicot que havia conegut a la seva colla—, i tenia tres fills: l'Albert, de mesos, el Joan, que tenia sis anys i el Jesús, que en tenia nou.

La Conxita va poder quedar-se a treballar a Solsona i anà al parvulari de les Cases Barates. Hi va estar sola i va ser dur

▶ de setembre (4)

▶ d'agost (7)

▼ de juliol (9)

Els anticonceptius són discriminatòris?

Conxita Montaner i Espar

Prostitució o violació?

Valentina Corominas i Balletbó

Els cobren i elles no!

Núria Casas i Tubau

Monges als confessionaris

Mercè Augé i Pellicer

Amb aquestes dones... així no!

▶ de juny (8)

▶ de maig (4)

▶ d'abril (4)

▶ de març (5)

▶ de febrer (4)

▶ de gener (4)

▶ 2017 (44)

▶ 2016 (46)

▶ 2015 (52)

▶ 2014 (12)

▶ 2013 (28)

▶ 2012 (60)

perquè li van tocar trenta nens petits i quasi no tenia ni material. Dels trenta nens que li van tocar, uns vint eren castellans i la resta, catalans. La va sorprendre veure com la majoria dels nens anaven molt nets a escola. Hi havia algun nen que cada dia portava el jersei net perquè la mare li rentava cada vespre, el posava a eixugar a l'estufa i, l'endemà, el tenia a punt perquè el fill pogués anar ben polit a l'escola.

A vegades, les crítiques eren injustes perquè el nen que anava més brut a escola era català. Però a tothom li semblava que havia de ser al revés.

Al parvulari hi havia nens de tres a cinc anys. Ella feia el que podia, però no el que volia. Es va limitar a intentar treballar els hàbits perquè les circumstàncies no permetien gaires filigranes. Els feia seure bé, donar gràcies i dir si us plau; no barallar-se, no els permetia donar empentes i havien d'aprendre a escoltar. El que ella pretenia, amb tants, era que quan arribessin a primària estiguessin preparats per aprendre. I els nens estaven contents i volien anar a classe. No va tenir mai cap problema amb cap pare.

S'hi va estar tres cursos. Després van tancar aquell parvulari perquè el van fer nou a l'edifici de Setelsis, on ella es va traslladar. Va notar molt el canvi. Allí ja eren una dotzena de mestres. Hi havia molt més material; per exemple, més mapes, que a ella li agradaven molt perquè la geografia era una de les seves assignatures preferides —encara que mai no va tenir cap mapa de Catalunya. Les matemàtiques i les manualitats van ser les seves altres assignatures preferides. Dibuixar i pintar sempre li ha agradat molt. Alguns cursos, alguna mestra paral·lela li canviava la classe mentre ella li feia els dibuixos necessaris per explicar temes de ciències. I ho feia perquè a ella li sortien molt bé.

Totes les classes eren en castellà i, quan finalment es va anar implantant el català, va haver de fer com tothom: reciclar-se i aprendre la llengua, perquè sempre havia estudiat en castellà. Durant molts anys va fer les classes de primer fins a cinquè. Però quan va poder escollir per antiguitat, va preferir els alumnes de segona etapa perquè ja entenien molt més les explicacions.

Un curs, va tenir una mica d'enganxada amb una nena que no anava contenta a classe. El seu pare va anar a veure la Conxita, queixant-se que a la seva filla, quan tenia un cinc, mai no la felicitava i, a una altra nena, si el treia, li feia molts escarafalls. La Conxita li va explicar que l'altra nena, per treure aquell cinc, havia de treballar molt i ella intentava animar-la perquè continués esforçant-s'hi; després li va fer entendre que la seva filla treia un cinc sense obrir el llibre.

La nena, es veu que venia de pare gandul. Aquest pare pintava la barana de l'escola i s'hi endarrerava tant que, quan acabava per una punta, ja s'havia rovellat l'altra per la qual havia començat.

El cas va ser que la nena a qui li costava més —que si la Conxita no tenia reunió, es quedava a l'escola amb ella a fer divisions de dues xifres perquè no li sortien gaire bé—, va acabar fent un secretariat. I l'altra nena no va fer més estudis.

Amb els mestres de l'escola Setelsis va estar-hi molt bé perquè hi havia molt bon ambient de treball. Només un parell d'anys hi va haver un mestre de fora que no va acabar d'encaixar-hi bé. Tant era així que uns pares es van presentar a l'escola i van demanar que canviessin els seus fills de la classe d'aquell mestre perquè, si no, els traurien de l'escola. La Conxita era la paral·lela d'aquell mestre i es va trobar que la directora, la Valentina Corominas, li va demanar si podia tenir aquells nens a la seva classe. Ella ho va acceptar i el mestre se li va enfadar molt i li va dir que era una mala companya, perquè havia acceptat els nens a la seva classe sense recolzar-lo. A ella, li va saber molt greu, però no ho podia fer d'altra manera perquè la directora li ho havia demanat.

La Conxita, com que li agradava molt de dibuixar, sempre feia dibuixos explicatius a la pissarra perquè els seus alumnes poguessin entendre millor el que els explicava.

I no va voler mai càrrecs perquè a casa tenia molta feina. Havia perdut el marit quan els nens encara eren molt petits i li havia quedat la sogra a casa. Tot i que l'ajudava, era una persona més per viure del seu únic sou.

Ella sempre havia viscut bé amb el seu marit. S'havien comprat un Seat 600 per anar a Clariana que, matriculat i tot, els havia costat 60.000 ptes. I ella feia d'autobús fins a Clariana i hi havia arribat a portar sis nens. Els dos últims els agafava davant de la Guàrdia Civil a Sant Ponç i ningú no deia res, però no hi havia cap assegurança que els protegís ni a ella ni

als nens; només la del cotxe.

El marit de la Conxita era un dels amos de cal Creus i, mentre ell va viure, van tenir una bona posició i casa pròpia.

Amb les seves companyes de feina, quan ja treballava a Setelsis, l'Escola Pública de Solsona. Al fons, el Castellvell de Solsona, una edificació medieval que és un excel·lent mirador sobre el vinyet de Solsona. Algunes d'aquestes companyes també surten en aquest llibre. Ella és la quarta per l'esquerra, de les que són al darrere.

Van ser dels primers de Solsona a tenir calefacció amb propà i posaren el tanc a l'hort de casa.

Però quan es va morir el Josep M., el marit, ella va haver de treballar molt per tirar endavant, tota sola, la família.

El director de l'escola, quan es va morir el seu marit (el 28 de desembre), li va dir si volia estar uns dies de baixa, però com que ella sabia que necessitava els diners i distreure's, el dia 7 de gener va començar les classes com tothom. I va procurar que els seus fills, llavors de dotze, nou i tres anys, no visquessin aquella mort com un fet massa aclaparador.

L'hort de casa també va ser, per a ella, una gran ajuda. Li agradava molt i s'hi distreia, a més de treure'n profit.

A Setelsis hi va estar molt bé. Al principi, fins i tot, podia demanar als seus companys, si per algun motiu havia de faltar —com per acompanyar algun fill al metge—, que durant aquella estona li fessin la suplència. I tots la van ajudar.

La Conxita va haver de ser molt valenta, i encara li va semblar que tenia sort de fer el mateix horari de feina, a l'escola, que els seus fills.

Dels seus alumnes, en té molt bons records. Pel seu sant, els primers anys, molts li portaven regalets i, per Nadal, els típics polvorones. Els dolços se'ls menjava amb els seus fills, però els regalets els va anar conservant i encara els guarda en una caixa de fusta plena de records.

Un dia que tenia molt mal de cap, un nen li va preguntar què li passava; en respondre-li, va fer callar tots els nens perquè ella pogués trobar-se millor.

Quan la Conxita treballava, encara no es parlava gaire de diversitat, però ella l'atenia igualment. Al principi no en sabia gaire, però en va anar aprenent. El que sí que sabia de segur era que a crits, mai no s'aconseguia res. I així ho practicava. Tenia un alumne que era molt ràpid a fer la feina i, perquè no li destorbés la resta de la classe, ella sempre n'hi posava de més per tenir-lo atrafegat. Algunes vegades, als ràpids, que presentaven la feina una mica descurada, els la feia repetir i, encara que se li empipaven, al final se sentien més satisfets de la feina ben feta.

Un any, va aconseguir que un nen que tenia molts problemes i se li portava malament acabés comportant-se correctament a la seva classe. Ella, en veure'l mancat d'afecte, quan arribava, sempre li deia alguna floreta: que anava ben pentinat, que feia molt de goig, o que se'l veia molt animat. El nen es tranquil·litava i, normalment, ja no enredava en tot el matí.

Tampoc era amant de grans càstigs. Un dia, mentre feia classe i els nens estaven callats, un xiquet va veure un gos llop per la finestra i es va espantar tant que va fer un crit i va destarotar tota la classe. Tots es van precipitar cap a la finestra.

Com que no ho havia pas fet amb cap mala intenció, sinó molt espantat perquè tenia vuit anys, no el va renyar; tan sols li va fer les recomanacions pertinents.

Però, a la Conxita, no li faltava fermesa quan convenia.

Un dia, va veure com un dels seus alumnes tirava la pilota a la cara d'una companya amb tota la mala intenció. Ella li va clavar una bufetada i va avisar els pares immediatament. Ho van entendre perfectament i no va passar res. El xiquet era intel·ligent però molt gelós. Aquella bufetada, li va anar tan bé que, a final de curs, la Conxita va rebre de part dels pares una llonganissa de regal, amb un paper en què deia: gràcies per la bufetada.

Amb tot, durant la dilatada carrera professional de la Conxita, els temps van anar canviant molt i ella va anar adaptant's-hi.

Un curs, va tenir un nen que deia molts renecs. Un dia li va preguntar d'on treia totes aquelles paraulotes i el nen li va respondre que del seu pare, que se n'aniria cap a l'infern. Ella li va dir que l'avisés que no els digués. Immediatament es va penedir d'haver-ho dit, però va tenir sort i no va passar res perquè el pare no va anar a queixar-se. Ella ja sabia perfectament que cadascú, a casa seva, feia el que volia. Mai més va posar-se en el quefer dels pares. Ara, però, creu que ha tingut sort de poder plegar abans que els pares es poguessin posar tant en els assumptes de l'escola. Ella va penedir-se d'haver

aconsellat el pare, però quan es va jubilar, ja no ho hauria fet perquè amb els pares s'havia d'anar amb peus de plom.

Quan la Conxita va deixar de fer classes, els nens encara la tractaven de vostè i li deien «sí senyoreta».

Tan bon punt va plegar, els seus fills li van fer un regal que li va encantar: com que sempre havia tingut ganes de dibuixar i pintar, la van obsequiar amb un maletí de pintures i unes quantes teles. Llavors, es va apuntar a classes de dibuix amb la Sol Cots, una artista solsonina molt bona dibuixant i colorista. No li agrada retratar la figura humana, però els paisatges i els arbres són la seva especialitat. Tots els seus fills tenen quadres d'ella penjats a casa.

Ara ja fa divuit anys que està jubilada. Ha treballat per Càritas en el programa Aprendre la llengua per als immigrants àrabs i també ha fet reforç de lectura a l'Escola d'Adults. Està vinculada al Consell de la Gent Gran i a l'Aula d'Extensió Universitària. Li agrada molt de viatjar, tant amb l'Aula com amb l'IMERSO o amb les seves amigues. Mentre pugui, no vol parar de fer coses.

El dia de la seva jubilació a la Festa de final de curs, l'any 1996. Una de les mestres encarregades de l'organització de la festa, Roser Fons, li va lliurar el regal i li va dirigir unes paraules d'agraïment.

Publicat per Mad Griff a 1:24

Etiquetes de comentaris: [Records de mestres](#)

Cap comentari:

Publica un comentari a l'entrada

Introdueix un comentari

[Entrada més recent](#)

[Inici](#)

[Entrada més antiga](#)

Subscriure's a: [Comentaris del missatge \(Atom\)](#)

Tema Senzill. Amb la tecnologia de Blogger.